

Darování hotových pokrmů (i ze školních jídelen?)

Co se čtenáři dozví: Proč darování hotových pokrmů?

V letech 2018–2020 byla organizace Zachraň jídlo součástí výzkumného projektu RedPot, který se zabýval redukcí plýtvání potravinami z veřejného stravování. Na základě měření, které bylo prováděno u 3 různých druhů provozoven se zjistilo, že ve veřejném stravování zůstávají na konci doby výdeje hotové pokrmy. Místo toho, aby byly využity pro lidskou spotřebu, se z nich stává odpad. Na otázku, jak lze tyto pokrmy darovat chtěla jsem v Zachraň jídlo chtěli znát odpověď, a proto jsme se rozhodli vytvořit jednoduchou příručku. Co když se ale nejedná pouze o zbylé pokrmy z veřejného stravování, ale také ze školních jídelen? Může vůbec školní jídelna darovat tyto zbylé pokrmy na charitu? Tato případová studie je zaměřena na to, jak dokáže jeden zákon a naše nepozornost zamávat s celým výsledkem projektu.

Kontext: Zachraň jídlo a jeho iniciativy

Iniciativa Zachraň jídlo se zaměřuje na systémové změny v oblasti plýtvání potravinami již od roku 2013. Mezi její neúspěšnější kampaně patří ta, díky které se začala v supermarketech prodávat „křivá“ zelenina, či kampaň zaměřena na spotřebitele a rozdíl mezi pojmy „Spotřebujte do“ a „Minimální trvanlivost“. V roce 2018 se organizace stala součástí výzkumného projektu, který měřil odpad ve veřejném stravování a díky kterému se následně zaměřila na darování zbylých hotových pokrmů nejen z veřejného stravování.

Popis vybraného problému: Pořád, zas a znovu na začátku

Začátek celého projektu nebyl vůbec jednoduchý, jelikož jsme se nacházeli na začátku epidemie COVID-19 a všechny schůzky a kulaté stoly, které byly v rámci projektu naplánované, se musely převést do online prostředí. Nejenže jsme se tedy nemohli s politiky a úředníky setkávat osobně, nebylo možné ani jednat o darování z jídelen, jelikož byly všechny uzavřeny. Zaměřili jsme se tedy na průzkumnou činnost a snažili se vytvořit rešerši, která by obsahovala veškerý výčet legislativy, která se k darování hotových pokrmů váže. To se také během prvního roku projektu podařilo a my zjistili, jaké všechny bariéry pro darování hotových pokrmů existují. Například DPH z darovaných pokrmů, které není od odpočtu osvobozeno.

Pokud by měla jídelna platit DPH za darované jídlo (které daruje zadarmo), jaká by to pro ně byla motivace? Ještě v době během COVID pandemie, kdy byly jídelny většinu roku zavřeny. Kontaktovali jsme tedy Generální finanční ředitelství, zda není možné udělit jídelnám výjimku a darované pokrmy od odpočtu DPH osvobodit. Bohužel jsme kladnou odpověď nezískali a výklad zákona jsme si proto nechali ještě analyzovat daňovou společností. Ani tady jsme bohužel neuspěli.

Původní záměr projektu bylo darování hotových pokrmů z veřejného stravování, dokud nás neoslovila jedna školní jídelna. V rámci společných diskusí jsme zjistili, že také ve školních jídelnách dochází k plýtvání, ovšem ne kvůli špatnému hospodaření vedoucí školní jídelny, ale z důvodu

toho, že si žáci pro jídlo jednoduše nepřijdou. Jídla ze školních jídelen jsou navíc osvobozena od odpočtu DPH. „Výborně, zaměříme se tedy na darování ze školních jídelen“. Konečně jsme si totiž mysleli, že se hněme z místa, po těch měsících, kdy se nám nepodařilo prolomit naši hlavní bariéru.

Začali jsme se tedy o to víc zaměřovat na plýtvání ve školních jídelnách. Nejprve jsme kontaktovali školní jídelny v jedné městské části Prahy. K našemu překvapení nebyl problém se školními jídelnami spojit a začít diskutovat o možném darování. Dostali jsme také průměrná data o tom, kolik denně zbývá jídla, a tak jsme začali řešit, kam tyto pokrmy budeme převážet. Propojili jsme se s různými charitativními organizacemi a jednali o tom, jak může takové darování v praxi vypadat.

Byly prázdniny, polovina července, kdy jsme na jedné konferenci přednášeli o možném darování zbylých pokrmů ze školních jídelen. „Ze školních jídelen, ale darovat jídlo nejde, jedná se přeci o příspěvkovou organizaci“ ozvalo se z publika. „Jak to, že nejde?“ Jak je možné, že nám tato informace unikla? Ihned jsme kontaktovali právní kancelář, se kterou spolupracujeme, aby nám tuto informaci analyzovala. „Bohužel, je to pravda, jedná se o zákon o rozpočtových pravidlech, který zakazuje příspěvkové organizaci darovat dar“, znělo vyjádření právní společnosti.

A byli jsme znovu na začátku. Ono totiž, jak jsme dělali rešerši zaměřenou na výčet legislativy, která se dotýká darování hotových pokrmů, zaměřovali jsme se pouze na darování hotových pokrmů z veřejného stravování. Nenapadlo nás, že také školní jídelny jsou limitovány a dotýkají se jich jiné zákony než komerčních subjektů.

[Chcete vědět víc?](#)

Nakonec jsme projekt úspěšně dokončili a příručku vydali, pro toho, kdo chce vědět víc:

<https://zachranjidlo.cz/darovani-jidla-setri-klima/>

<https://zachranjidlo.cz/ke-stazeni/brozury/>

Oblast/kategorie: Advokační/watchdogové kampaň

Klíčová slova: Darování, školní jídelny, zbylé pokrmy